

Protokół z XIX posiedzenia Komitetu Monitorującego
Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014–2020
z dnia 14 grudnia 2022 r.

W posiedzeniu Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 (KM POPC) uczestniczyli członkowie, zastępcy członków oraz obserwatorzy i goście. Ponadto w posiedzeniu uczestniczyła (online) przedstawicielka Komisji Europejskiej (lista osób biorących udział w posiedzeniu KM POPC stanowi załącznik nr 2 do protokołu).

Przebieg obrad zgodnie z zaakceptowanym harmonogramem:

1. **Pan Jacek Żalek, Przewodniczący KM POPC** – otworzył XIX posiedzenie KM POPC i. Ponadto podziękował Panu Łukaszowi Gawłowi, Dyrektorowi Muzeum Narodowego, za pomoc w organizacji XIX posiedzenia oraz za możliwość odbycia wizyty studyjnej projektu pt. Hereditas. Digitalizacja i udostępnianie zasobów MNW, dofinansowanego ze środków POPC.

Pani Magdalena Horodyska, KE – powitała gości KM POPC, wyraziła przekonanie, że program dedykowany cyfryzacji był dobrym rozwiązaniem, co potwierdza przyjęcie programu na nową perspektywę 2021-2027. Z zadowoleniem przyjęła zorganizowanie KM POPC u jednego z beneficjentów POPC.

Pan Rafał Sukiennik, IZ POPC – przedstawił informacje na temat uchwał podjętych przez komitet od czasu ostatniego posiedzenia KM POPC oraz o zatwierdzeniu protokołu z XVIII posiedzenia KM POPC. Ponadto wspominał o akceptacji przez KE w dniu 18.11.2022 r. programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy na lata 2021-2027 oraz poinformował o współpracy Instytucji Zarządzającej z Instytucją Pośredniczącą nad sprawnym uruchomieniem naborów. Poinformował również o planowanym wysłaniu zaproszenia do instytucji/organizacji do składu KM FERC.

Pan Wojciech Szajnar, IP POPC – przywitał gości, jednocześnie wspominał o kończących się projektach, iż jest to ważny moment w realizacji POPC.

2. **Pan Rafał Sukiennik, IZ POPC** – przedstawił prezentację na temat *stanu wdrażania Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020*.

Przebieg dyskusji

Pani Beata Kosno, Pracodawcy RP – nawiązując do prezentacji stanu wdrażania zapytała z czego wynika rozbieżność pomiędzy zaraportowaną liczbą gospodarstw domowych a publikowaną przez operatorów i jaka jest kwalifikacja do raportowania?

Marta Czartoryska-Ostrowska, IZ POPC – wyjaśniła, że podawana powszechnie liczba gospodarstw domowych pochodzi z zawartych z beneficjentami umów o dofinansowanie. Beneficjenci podają w umowach liczbę gospodarstw, które planują objąć zasięgiem. Druga wartość podana na prezentacji dotyczy liczby gospodarstw domowych już objętych zasięgiem. Jest to liczba pochodząca z zatwierdzonych przez Instytucję Pośredniczącą wniosków o płatność. Wiele gospodarstw domowych znajduje się już w zasięgu sieci, jednak zostaną one wykazane dopiero, gdy zostanie to potwierdzone we wnioskach o płatność.

Pan Wojciech Szajnar, IP POPC – uzupełniając wskazał, iż wartości wynikają z przyjętego systemu sprawozdawczości, który kwalifikuje dla potrzeb raportowania wykonywane prace budowlane dopiero po ich potwierdzeniu przez IP. CPPC również zbiera dane za pośrednictwem systemu SIMBA, w którym operatorzy na bieżąco raportują stan prac. Status prac będzie przedstawiony w najbliższym czasie a obecnie wynosi 1 300 tys. HP, to gotowe odcinki sieci, jednak jeszcze nie zostały potwierdzone w samych wnioskach o płatność.

Pan Jacek Wojnarowski, Instytut Spraw Publicznych – przypomniał, iż na jednym z ostatnich posiedzeń KM POPC była mowa o realokacji środków z III osi do I. Umiejętności cyfrowe, szczególnie podstawowe, są bardzo ważne i powinno zrobić się wszystko żeby efektywnie wykorzystać środki w tych projektach. Wspomniał również o kwestii skalowania, nadania projektom dobrym, sprawdzonym większej skali. Zaproponował również poszukania sposobu aby wykorzystać sprawdzone już praktyki „fazy rozruchu”. Materiały przygotowawcze są dostępne. Nawiązał również do spotkania na rzecz umiejętności cyfrowych, gdzie z Panem Dyrektorem Wojciechem Szajnarem zastanawiano się jakie kryteria można byłoby zastosować i wybierać te projekty, które mogłyby być poddane skalowaniu. Podkreślił, że czas w tym przypadku jest decydujący.

Pan Rafał Sukiennik, IZ POPC – potwierdził, iż dyskusja się odbyła, jednocześnie przypomina, że realokacja środków między osiami jest elementem zarządzania finansowego, w celu uniknięcia utraty środków w ramach Programu. Decyzje zarządcze co do wstrzymywania kontraktacji podejmowane są w oparciu o aktualizowane na bieżąco dane w toku negocjacji z Ministerstwem Finansów. Drugie zagadnienie w tej dyskusji to nowe środki, z programu FERS. Znajduje się w nim pokaźna alokacja na kompetencje cyfrowe. Pan Dyrektor wspominał, że nie chce aby POPC, który jest w końcowej fazie wdrażania (pozostał rok do zakończenia Programu), był Programem do realizacji projektów na obecną chwilę, gdzie należy uruchomić konkurs, podpisać umowy i rozliczyć projekty. Najszybsze do realizacji projekty dot. zakupu IT w „Cyfrowej gminie” i „Cyfrowej szkole” trwały dłużej niż pół roku, co obecnie pokazuje, że nie ma szans realizacji nowych projektów w ramach niezakontrowanej kwoty w osi III.

Pan Wojciech Szajnar, IP POPC – dodał, że projekty, o których wspominał Pan Wojnarowski czyli najlepiej realizowane, w których możliwe byłoby zwiększenie dofinansowania, tak żeby uniknąć fazy rozbiegowej, a jednocześnie w jak największy sposób zwiększyć efekty tych działań, są trudne do wytypowania. Podkreślił, że nie ma przekonania, że są takie projekty, ponieważ one raczej generują oszczędności niż tworzą zapotrzebowanie na nowe środki, np. największe projekty: „Lekcja Enter”, „Centra Mistrzostwa Informatycznego”, których wartość to około 1/7 wartości alokacji III osi POPC. Są to projekty, które do końca realizacji będą walczyły o realizację wskaźników a nie o swobodę zwiększenia dofinansowania. Ponadto część przedsiębiorców, czy Gminne Ośrodki Kultury zostały dotknięte przez pandemię i należy pamiętać, że 1,5 roku realizacji było stracone dla tych projektów edukacyjnych. Podkreślił, że weszły one w model edukacji zdalnej, ale jej skuteczność i efektywność należy zbadać. Patrząc na to doświadczenie należy skupić się na nowych przedsięwzięciach lub na zapewnieniu kontynuacji działań, które były realizowane. Należy znaleźć sposób płynnego przejścia z pewnymi i najlepiej ocenianymi działaniami tej perspektywy i skupić się na uruchomieniu nowej perspektywy. W FERS jest dużo środków i wiele działań będzie możliwych do realizacji.

3. **Marta Czarторыńska-Ostrowska, IZ POPC** – przedstawiła prezentację na temat Sprawozdania z wyników ewaluacji Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.
4. **Pan Rafał Sukiennik, IZ POPC** – wspominał, że najistotniejsze informacje płynące z ewaluacji będą tematem na posiedzeniu KM FER. Podkreślił, że wnioski z rekomendacji będą omawiane i następnie wdrożone w kryteriach i systemie wyboru projektów dla nowej perspektywy. Pan Dyrektor przedstawił treść Uchwały nr 10/2022 Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014 – 2020 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z wyników ewaluacji Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 i poprosił o zagłosowanie. Następnie przedstawił wyniki głosowania. 27 uczestników spotkania z prawem do głosowania, głosowało za przyjęciem Uchwały, nikt nie głosował przeciw i nikt nie wstrzymał się od głosu.

5. **Pan Rafał Sukiennik, IZ POPC** – przedstawił Informacje na temat stanu prac nad programem FERC na lata 2021-2027.

Przebieg dyskusji

Pani Beata Kosno, Pracodawcy RP – podkreśliła, że dla przeprowadzenia konkursów potrzebne jest ustalenie obszarów konkursowych, przed tym zbierane są plany inwestycyjne, w związku z czym zapytała czy są już pierwsze wyniki zbierania tych planów i weryfikacji oraz ile z tych planów zostało uznane, a ile nie. Ponadto ile pozostało białych plam do objęcia programem FERC i KPO. Pani Kosno zapytała również o narzędzia weryfikacji decyzji zespołu, który dokonywał oceny planów inwestycyjnych, jak również czy będzie wysyłana informacja do podmiotów, które biorą w tym udział. Informacja o negatywnym wyniku powinna zostać wysłana, czy zostanie wysłana informacja o pozytywnej ocenie?

Pan Marcin Łukasiewicz, KPRM – przeprosił, że takowa informacja jeszcze nie dotarła, niestety przedłużył się proces oceny planów inwestycyjnych z racji skali zgłoszenia inwestycji, konsultacji oraz ewentualnego uzupełniania braków formalnych. Planowane jest zamknięcie procesu do 16 grudnia br. i rozesłanie informacji do uczestników konsultacji.

6. **Pani Hanna Harasimiuk, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, MFIPR** – przedstawiła prezentację dot. informacji na temat wspierania kompetencji cyfrowych w Programie Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego.

Przebieg dyskusji

Pan Bartosz Dąbrowski, Departament Innowacji, Cyfryzacji i Transferu Wiedzy, MRiRW – zwrócił uwagę, że szczególną grupą jeśli chodzi o kompetencje cyfrowe są mieszkańcy wsi, wśród których są rolnicy, którzy we wszystkich diagnozach cechują się wykluczeniem cyfrowym. Z drugiej strony państwo Polskie i UE narzucają pewne rozwiązania cyfrowe, zarówno w aspekcie wnioskowania o wszelkiego rodzaju dopłaty, rekompensaty i innego rodzaju mechanizmy finansowe. Narzucane są również obowiązki związane z raportowaniem, monitorowaniem prowadzonej przez rolników działalności w formie cyfrowej. Wiąże się to niestety z obciążeniem urzędów gmin oraz biur powiatowych. Pracownicy tych urzędów byli zobowiązani do pomocy rolnikom np. poprzez zakładanie skrzynek e-mailowych oraz profili zaufanych, aby rolnicy mogli złożyć wnioski. Pan Dąbrowski zadał pytanie w jaki sposób, pośród tych wszystkich mechanizmów, ta grupa będzie miała odpowiednie narzędzia na każdym etapie, czy to programu kompetencji cyfrowych czy konsultacji. Rolnicy, to grupa, która ma bardzo duże potrzeby korzystania z tych kompetencji. Pan Dąbrowski zapytał również w jaki sposób będą podnoszone kompetencje tej grupy?

Pani Hanna Harasimiuk, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, MFIPR – poinformowała, że najlepszym rozwiązaniem będą Kluby Rozwoju Cyfrowego, ponieważ jest to miejsce dla osób bez kompetencji cyfrowych lub o bardzo niskich kompetencjach. Jest to miejsce, w którym wszyscy będą mogli otrzymać pomoc w założeniu np. profilu zaufanego, e-maila oraz wypełnieniu wniosku (np. o dopłatę w przypadku rolników). Kluby Rozwoju Cyfrowego mają na celu wsparcie osób wykluczonych cyfrowo bądź zagrożonych wykluczeniem cyfrowym. Mają powstawać we wszystkich gminach w Polsce, w tym w gminach wiejskich. Edukatorzy zatrudnieni w Klubach na obszarach wiejskich będą pracować w sposób wynikający z lokalnych potrzeb i uwarunkowań, np. będą wyjeżdżać poza Kluby i dojeżdżać do mniejszych miejscowości na wniosek sołectw. Edukator będzie mógł skierować osobę o specjalnych potrzebach na wyższym poziomie na szkolenie w ramach Programów Regionalnych. Pani Harasimiuk poinformowała, że na tym etapie nie ma możliwości uzupełnienia Programu i dodania

dedykowanego projektu dla rolników. Program jest już zamknięty i zatwierdzony. Koncepcja Klubów Rozwoju Cyfrowego będzie szeroko konsultowana zewnętrznie i wówczas będzie możliwość zgłoszenia uwag. Dodała również, że pierwsze posiedzenie KM FERS odbędzie się 17.01.2023 r. i podczas posiedzenia również będzie można poruszyć ten temat.

Pan Bartosz Dąbrowski, Departament Innowacji, Cyfryzacji i Transferu Wiedzy, MRIRW – w odniesieniu do powyższej wypowiedzi wyraził zdziwienie, że nie ma dedykowanych narzędzi dla rolników, ponieważ jest to grupa o specyficznych potrzebach cyfrowych.

Pan Wojciech Szajnar, IP POPC – odnosząc się do powyższych wypowiedzi poinformował, że Kluby Rozwoju Cyfrowego to nie są miejsca dedykowane konkretnym grupom zawodowym, są to miejsca uniwersalne. Dodał również, że można dyskutować, jak kluby będą funkcjonować, czym powinny się zajmować i jakie formy aktywności prowadzić. Podsumowując, stwierdził, że kluby będą koncentrowały się na osobach o niskich kompetencjach lub z brakiem kompetencji, nie będą adresowane do danej grupy demograficznej. Kluby będą mogły zakładać programy albo jakieś inicjatywy lokalne, wspierające dodatkowe zadania.

Pan Łukasz Broniszewski, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych – zapytał o wsparcie dla seniorów, którzy stanowią grupę wykluczoną cyfrowo w około 70% (wg danych GUS z 2021 r.). Jakie narzędzia są dedykowane dla tej grupy na poziomie Regionalnych Programów Operacyjnych? Poinformował, że w niektórych województwach jest RLKS, który skierowany jest do seniorów. Czy kluby, czy też inne działania dedykowane są w Programie na poziomie krajowym?

Pani Hanna Harasimiuk, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, MFIPR – odnosząc się do pytań Pana Broniszewskiego wskazała, iż na poziomie RLKS skierowanych na rozwój kompetencji nie ma takiej wiedzy. Należałoby sprawdzić na poziomie danego Programu Regionalnego, czy IZ zdecydowała się na takie wsparcie. Kluby Rozwoju Cyfrowego, to szczególnie miejsce, w którym seniorzy, jako osoby narażone na wykluczenie cyfrowe i wykluczone cyfrowo, również będą mogli uzyskać wsparcie. Będzie to jedna z najważniejszych grup docelowych aktywności prowadzonych w klubach.

Pan Jacek Wojnarowski, Instytut Spraw Publicznych – podziękował za przyjęcie przez Panią Harasimiuk zaproszenia na KM POPC i przedstawienia informacji w zakresie kompetencji cyfrowych w nowej perspektywie. Poinformował, że Kluby Rozwoju Cyfrowego są wyjęte z Programu Rozwoju Kompetencji Cyfrowych w powstawaniu którego udział brało środowisko szerokiego porozumienia na rzecz umiejętności cyfrowych. Pan Wojnarowski wskazał, że istotna jest funkcja istniejących placówek. Ze względu na trwałość tych projektów, ważne jest aby mieściły się w gminie. Zwrócił również uwagę na sieć bibliotek publicznych. Jest ich 6 tys. w gminach wiejskich, miejsko-wiejskich łącznie z filiami. Są one blisko obywateli i można wykorzystać istniejącą infrastrukturę. Pan Wojnarowski osobom zainteresowanym zaproponował ze swojej strony pomoc. Zaznaczył, że model jest gotowy, projekt na wielką skalę jest realizowany, są programy szkoleń w związku z czym, to może być potencjalnie łatwy model do wdrożenia biorąc pod uwagę tak gigantyczną alokację przeznaczoną na kompetencje cyfrowe.

Pan Wojciech Szajnar, IP POPC – przypomniał, że Kluby Rozwoju Cyfrowego, to projekty składające się z dwóch faz. Pierwsza faza, to faza pilotażowa, która będzie realizowana w 64 gminach w Polsce i zostaną dobrane pod kątem wielu kryteriów. Po zakończeniu pierwszego etapu wejdziemy w fazę pełnoskalową, czyli otwierania i realizacji tego projektu na poziomie ogólnokrajowym. Pan Szajnar zaznaczył że nie należy traktować klubów jako remedium, które będzie gotowe już w przyszłym roku, ponieważ start jest odroczone o jakieś 1,5 roku. Kiedy

wyniki pilotażu i ewaluacji będą gotowe wówczas zostanie przyjęty docelowy model do funkcjonowania tych klubów w Polsce.

Pani Hanna Harasimiuk, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, MFIPR – uzupełniając swą wypowiedź, przekazała, że Kluby Rozwoju Cyfrowego nie mogą być nowo powstałą instytucją - będzie to nowa funkcja w istniejącej już samorządowej instytucji, np. w bibliotekach gminnych, gminnych ośrodkach kultury itp. Pani Harasimiuk wskazała, że będzie brane pod uwagę wyposażenie w sprzęt danej instytucji, będą wykorzystane istniejące już zasoby sprzętowe. Biblioteki to jeden z możliwych wyborów.

Pan Jacek Wojnarowski, Instytut Spraw Publicznych – zaznaczył, że jest już gotowy model, nie potrzeba żadnego rozbiegu, jest program i ewaluacja, więc można realizować. Pan Wojnarowski zaproponował Platformę Szerokiego Porozumienia na Rzecz Rozwoju Cyfrowego, w których bierze udział 15 województw. One też są instytucjami prowadzącymi biblioteki publiczne, które dysponują odpowiednimi zasobami, więc istnieje struktura, którą można w pełni wykorzystać. Pan Wojnarowski zadeklarował swą pomoc dla osób zainteresowanych.

Pan Rafał Sukiennik, IZ POPC – zaproponował zamknięcie tego wątku i kontynuację dyskusji w formie grup roboczych przy KM FERS. Podziękował pani Harasimiuk za kompleksową prezentację, która stanowi wstęp do dalszej dyskusji i przedstawia pełen obraz jeśli chodzi o finansowanie kompetencji cyfrowych.

10. **Pani Agnieszka Goluch, Departament Koordynacji Wdrażania Funduszy Unii Europejskiej, Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa, MFIPR** – przedstawiła prezentację dot. ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (tzw. ustawa wdrożeniowa).

Przebieg dyskusji

Pani Beata Kosno, Pracodawcy RP – zwróciła się z pytaniem czy ustawa wdrożeniowa przewiduje pewne mechanizmy nadzoru nad realizacją programu? Jednym z elementów FERC są fundusze na budowę sieci szerokopasmowych, żeby je zrealizować wyznaczono pewne obszary, Przed ustaleniem tych obszarów zbierane są plany inwestycyjne, które są oceniane przez powołany zespół przy KPRM. Wydaje on decyzje, które nie są decyzjami administracyjnymi. Pytanie - czy istnieją środki do weryfikacji tych decyzji, wydawanych przez zespół jednoinstancyjny. Czy są oprócz protestów dot. wniosków w zakresie ustawy wdrożeniowej jakieś inne środki?

Pani Agnieszka Goluch, Departament Koordynacji Wdrażania Funduszy Unii Europejskiej, Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa – poinformowała, że ustawa wdrożeniowa przewiduje jedynie protest jako formalny środek zaskarżenia.

Pan Rafał Sukiennik, IZ POPC – podziękował pani Agnieszce Gołuch za prezentację i nowości w niej zawarte oraz zaprosił pana Łukasza Gawła, Dyrektora Muzeum Narodowego do przedstawienia prezentacji efektów realizacji projektu „Hereditas. Digitalizacja i udostępnianie zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie, działanie 2.3 Cyfrowa dostępność i użyteczność informacji sektora publicznego”.

11. **Pan Łukasz Gawęł, Dyrektor Muzeum Narodowego** – przedstawił prezentację efektów realizacji projektu „Hereditas. Digitalizacja i udostępnianie zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie, dz. 2.3 Cyfrowa dostępność i użyteczność informacji sektora publicznego”.

Pan Rafał Sukiennik, IZ POPC – podziękował Panu Łukaszowi Gawłowi za umożliwienie organizacji posiedzenia KM POPC w Muzeum Narodowym. Podkreślił profesjonalne podejście

w projekcie, które otwiera wiele aspektów jego wykorzystania m.in.: popularyzujący, naukowy, gospodarczy a przede wszystkim jest to zabezpieczenie zbiorów dla przyszłych pokoleń. Pan Dyrektor przeszedł do punktu Sprawy różne i poinformował uczestników posiedzenia o możliwości poruszenia innych kwestii.

- 13. Pan Jacek Wojnarowski, Instytut Spraw Publicznych** – wskazał na przykład projektu finansowanego z BP, który dotyczył mistrzostw w algorytmice i programowaniu wśród młodzieży licealnej. Projekt zaplanowany był do realizacji na 4 lata a po 3 latach została przerwana jego realizacja. Pan Wojnarowski użył tego projektu jako przykładu, co dzieje się w sytuacji kiedy projekty nie są kontynuowane. Podkreślił, że myśląc o nowym programie, projekty powinny być przewidziane na możliwie długi okres, jak w przypadku uczniów, aby przez cały okres pobytu w liceum mogli inwestować w rozwój umiejętności cyfrowych. Wyraził prośbę o rozważenie możliwości podtrzymania tego projektu, który roczny koszt to 3 mln PLN.

Pan Rafał Sukiennik, IZ POPC – poinformował, że odnotowujemy wypowiedź Pana Wojnarowskiego jako postulat. Przekazał informacje o planowanych posiedzeniach KM POPC – pierwsza połowa i IV kwartał 2023 r., KM FERC – I kwartał 2023 r. Z uwagi na brak dalszych pytań Pan Dyrektor Sukiennik podziękował uczestnikom w imieniu Przewodniczącego za udział i zamknął posiedzenie.

Załączniki:

Załącznik nr 1 – Porządek obrad;

Załącznik nr 2 – Lista uczestników spotkania;

Załącznik nr 3 – Uchwała nr 10/2022;

Załącznik nr 4 – Prezentacja;

Załącznik nr 5 – Prezentacja;

Załącznik nr 6 – Prezentacja;

Załącznik nr 7 – Prezentacja;

Opracował: Sekretariat KM POPC

Akceptował: Jacek Żalek, przewodniczący Komitetu Monitorującego POPC.